

BESZÉLGETÉS RODER ANDRÁSSAL

A láthatatlan kamera

SCHUBERT GUSZTÁV

EGY IFJÚ KINEMATOGRÁFUS AZ AMERIKAI OPERATŐRKÉPZÉSÉRŐL.

• *Pályakezdő vagy, mindössze 29 éves, de nagy előnnyel indulsz. Amerika egyik kitűnő filmiskoláján szereztél operatőri diplomát. Miben más az ott folyó képzés?*

Sok szempontból más a képzés és a lehetőségek, de Amerikán belül nagy különbségek vannak az egyetemek között. Én az American Film Institute-on végeztem Los Angelesben, ahol egy elég katonás rendszer van. Az egyetem heti hét nap elfoglaltságot jelentett és minden héten forgattunk valamit. Minden film, amit leforgattunk alapos kritikán és elemzésen ment keresztül, gyakran kockáról kockára. Nagyon nagy hangsúlyt fektetnek arra, hogyan lehet a lehető legtökéletesebben segíteni egy történetet vizuális elemekkel. Ezen felül rengeteg ismert tehetséges filmes eljött az egyetemre az aktuális filmjével és felbecsülhetetlen tanácsokat adott. Ezek közül a legtöbb amerikai filmes volt, de Enyedi Ildikó is eljött a *Testről és lélekről* után. Azt még talán érdemes megjegyezni technikai szempontból, hogy itt sokkal több

filmes felszerelés áll rendelkezésre, a város infrastruktúrája teljesen erre van optimalizálva és több lehetőség van hagyományos 35mm-es filmre forgatni. Bármerre megy az ember, mindig érzi, hogy ez a filmipar központja. Számomra ezek fontos szempontok voltak mikor kiköltöztem, de természetesen az is benne van, hogy akikkel együtt végez az ember többnyire azokkal is dolgozik együtt.

• *Egyik kisjátékfilmred több fesztiválon is díjazták. Miről szól?*

Számomra ez egy elég rendhagyó film volt olyan szempontból, hogy ezt én írtam és én voltam az operatőre is. Ebben az esetben ez azért volt egyszerű, mert a filmnek alapvetően az volt a koncepciója, hogy dialógus nélkül meséljünk el egy rövid történetet úgy, hogy nagy hangsúlyt fektetünk a vizuális elemekre és 35mm-es filmre forgatjuk. Volt egy személyes gyerekkori történetem, amiről azt gondoltam, hogy megfelelő alapot adna ennek a koncepciónak és ezért vállaltam,

Nicole Vanden Broeck:
The Little Thief
(Kue Lawrence)

hogy én írom meg. A film – *The Little Thief* – egy kisgyerekről szól, aki egy zöldségestől ellop egy babszemet. Eleinte büszkén elrejtje a játékaik között, de az erős lelkiismeretfurdalása végül arra sarkalja, hogy visszavigye a babszemet.

Egy nagyon jó csapattal dolgoztunk ezért úgy éreztem, hogy egyszerű volt csak az operatőri munkára koncentrálni. A rendező – Nicole Vanden Broeck – elképesztően jól tud bánni a gyerekszínészekkel és a főszereplő, Kue Lawrence, 7 éves kora ellenére az egyik legodaadóbb színész, akivel valaha együtt dolgoztam. Mivel nem volt dialógus a filmben ezért a zene is nagy szerepet kapott, Preiszner Miklós volt a zeneszerző.

• *Kik az operatőr példaképeid? És mit tanultál tőlük?*

Hosszú a lista, de elsősorban Masanobu Takayanagi, Zsigmond Vilmos és Roger Deakins. Mikor először láttam pár filmet, amit a Masanobu Takayanagi forgatott (*A harag tüze, Fehér pokol, Warrior*), úgy éreztem, hogy a színészi alakítások jobban hatottak rám és ebben nagy szerepe volt az ő operatőri munkájának. Mindezt úgy sikerült elérnie, hogy a néző egy pillanatra sem gondolkozik azon, hogy milyen szépek a képek vagy milyen jó az operatőr. Egész egyszerűen csak olyan képek vannak a filmjeiben, amik teljesen behúzzák az embert a filmbe. Ő is az AFI-ra járt, és ez is inspirált annak idején, hogy jelentkeztek a képzésre. Roger Deakins is egy hasonlóan „láthatatlan” megközelítést alkalmaz, amikor forgat. Például, ha a *Fargo*-t vagy a *Fogságban*-t megnézi valaki, elég nehéz megmagyarázni, hogy pontosan miért is működik benne az operatőri munka. Természetesnek és indokoltnak érződik a világítás, a kompozíció, a kamera mozgása és ez az összhang nem hívja fel magára a figyelmet. Így minden kép a történetnek és a színészi alakításnak van alárendelve. Zsigmond Vilmos pedig egy olyan legenda, aki mindig tudott valami új és érdekes szemszöveget hozni bármilyen filmhez, úgy, hogy a lehető legjobb értelemben feszegette a határokat. Mivel egy operatőr egyszerre művész, technikus és menedzser, ezért mindig van mit tanulni és minden filmnél magasabbra lehet tenni a léceket, hogy kihívásokat állítson fel magának az ember. •

